

Oponentský posudok

na habilitačnú prácu

Názov: *Obec a politično v Aristotelovë myšlení*

Autor: Mgr. Jakub JINEK, Ph.D.

Oponent: doc. Mgr. Ulrich WOLLNER, PhD.

Celkové slovné zhodnotenie habilitačnej práce:

Mgr. Jakub Jinek, Ph.D. predložil ako svoju habilitačnú prácu publikovanú monografiu *Obec a politično v Aristotelovë myšlení* (Praha: OIKOYMENH 2017). Uvedený knižný titul má rozsah 744 číslovaných strán a je štruktúrovaný na štyri kapitoly, ktoré sú diferencované na podkapitoly. Považujem za dôležité uviesť, že napriek tomu, že interpretácii Aristotelovho politicko-filozofického uvažovania je v súčasnom, najmä v anglo-americkom filozofickom prostredí venovaná značná pozornosť, v Českej republike je posudzovaná monografia prvým pôvodným komplexným a systematickým pokusom o analýzu a interpretáciu vybraných kníh Aristotelovej *Politiky*, a preto si už z tohto hľadiska zasluhuje pozornosť.

Habilitačnú prácu nebudem hodnotiť na základe charakteristík jednotlivých kapitol, ale zameriam sa na komplexné hodnotenie, ktoré rozdelím do piatich kritérií (označených tučným písmom).

Teoretické zvládnutie danej témy. Napriek tomu, že titul posudzovanej monografie je formulovaný široko, autor sa veľmi správne rozhodol koncentrovať svoju pozornosť na analýzu a interpretáciu I., II., VII.-VIII. a III. knihy Aristotelovej *Politiky*. Svoje skúmanie pritom zacielil predovšetkým na problematiku Aristotelovho chápania obce a politična. Možno konštatovať, že predkladaný habilitačný spis je spracovaný na vysokej odbornej úrovni. Ide o prácu dôkladne premyslenú ako koncepčne, tak i kompozične. Je potrebné oceniť predovšetkým to, ako Jakub Jinek pracuje s vybranými knihami *Politiky*. Pristupuje k nim veľmi pozorne a detailne postupuje krok za krokom. Tam, kde si to interpretácia vyžaduje, upozorňuje aj na paralely s inými Aristotelovými spismi. Možno konštatovať, že autor si zvolil apologetický prístup k Aristotelovmu textu, to znamená, že tam, kde niektorí (v niektorých prípadoch aj mnohí) interpretátori poukazujú na nekonzistentnosť alebo dokonca na rozpor v Aristotelovej argumentácii, sa Jinek usiluje o ústretový výklad skúmanej problematiky. Snaží sa teda vysvetľovať Aristotelov text tak, ako keby sa v ňom rozpory či nekonzistentnosti nevyskytovali. Habilitant v celom texte preukázal aj svoje filologické kompetencie, znalosť starej gréčtiny mu umožnila viesť polemiku s rôznymi prekladmi a aj s autormi kritických edícií Aristotelovej *Politiky*. Za pozitívne taktiež považujem, že Jakub Jinek preukázal hlboké znalosti historického kontextu (Macedónsky vplyv) a najmä dobovej filozofie. Najdominantnejšie rozpracoval motívy z najvýznamnejších Platónových politicko-filozofických diel (*Ústava, Politikos, Zákony*), na ktoré Aristoteles nadväzuje a originálne rozpracováva. Za zvlášť prínosnú považujem autorovu snahu vyjasniť skúmanú problematiku pomocou prehľadných tabuliek. Akcentujem aj zhrnutia (*Výsledky*) jednotlivých kapitol, v ktorých autor vecne, transparentne, systematicky a precízne rezumuje výsledky svojich úvah.

Analytickosť a pôvodnosť práce. Konštatujem, že v habilitačnej práci sú jasne identifikované problémy, otázky a témy, ktoré sú následne analyzované a interpretované. Autorov výklad je premyslený, systematický a jasne formulovaný, pričom svoje interpretácie konfrontuje s relevantnou sekundárnou literatúrou. Pomer medzi výkladmi iných interpretátorov a habilitantovým postojom a hodnotením je v prospech autorových názorov. Jakub Jinek dokázal formulovať relevantné a plauzibilné argumenty, vlastné výklady a netriviálne stanoviská, ktoré sú

v texte jednoznačne identifikovateľné. Na viacerých miestach formuluje nové interpretácie, ktoré sú postavené na solidných argumentačných základoch. Habilitačný spis je teda informačne bohatý nasýtený a dominuje v ňom pôvodný interpretátorský prínos.

Štruktúra práce. Je zvolená veľmi dobre, pretože je podriadená dosiahnutiu stanoveného cieľa. Základný text je adekvátne doplnený komentujúcimi, vysvetľujúcimi a rozširujúcimi poznámkami pod čiarou.

Práca s literatúrou. Rozsah a relevantnosť primárnej i sekundárnej literatúry, najmä anglosaskej a nemeckej proveniencie (autor však pracuje aj s titulmi v srbskom, talianskom, španielskom a francúzskom jazyku) a jej primerané a fundované využitie v texte je na veľmi dobrej úrovni. Habilitant pracuje s literatúrou dôsledne, systematicky a so zreteľne preukázanou znalosťou a porozumením.

Formálna stránka práce. Predložená práca je napísaná odborným jazykom s jasnou a zrozumiteľnou kompozíciou a štýlom. Práca vyniká jasnosťou výkladu a snahou o argumentačnú precíznosť.

Povinnosťou oponenta je sformulovať aj kritické pripomienky a návrhy.

- Titul habilitačnej práce „*Obec a politično v Aristotelově myšlení*“ mohol byť, kvôli súladu medzi obsahom a názvom, doplnený podtitulom „*Ve vybraných knihách Politiky*“.
- Prvá časť *Úvodu* nazvaná *Synoptický souhrn* (s. 15-31) je tak informačne nasýtený, že čitateľovi ponúka riešenia otázok, ktoré budú vo zvyšnom texte monografie analyzované a interpretované. Od *Úvodu* by som skôr očakával navodenie problematiky.
- Naopak, v *Úvode* by som očakával upozornenie a vysvetlenie prečo sa na niektorých miestach vyskytne text písaný menším písmom (s. 42-44, 61-62, 70-71, 133-135, ...) a aký má taký text účel.
- Téza o zmluvnom charaktere štátu je lepšie preukázateľná na zlomku z Hermachovho spisu, ktorý sa nachádza u Porfýria (*Abst.* I.10-11), ako na autorom uvádzanom *Kyr. dox.* 31-38 (s. 98, pozn. 78).
- Pre čitateľský komfort absentuje sumárne vysvetlenie Platónových troch „vln“ z *Ústavy*, ktoré sa len zmienkovo vyskytuje na viacerých miestach textu (s. 104, 241, 243, 256, 279, ...).
- Osobne by som postupoval tak, že by som celý spis rozdelil na štyri samostatné monografie, kopírujúce štyri kapitoly. Tým by vznikol väčší priestor pre prácu ako s najnovšou monografickou a zborníkovou interpretačnou literatúrou (napríklad: Roberts, J. (ed.) (2009): *Routledge Philosophy Guidebook to Aristotle and the Politics.*; Bermon, E. – Laurand, V. – Terrel, J., (eds.) (2011): *Politique d'Aristote: famille, régimes, éducation.*; Garver, E. (2012): *Aristotle's Politics: Living Well and Living Together.*; Cherry, K. M. (2012): *Plato, Aristotle and the Purpose of Politics.*; Shields, Ch. (ed.) (2012): *The Oxford Handbook of Aristotle.*; Hansen, M. H. (2013): *Reflections on Aristotle's Politics.*; Lockwood, T. – Samaras, T. (eds.) (2015): *Aristotle's Politics: A Critical Guide.*; Riesbeck, D. J. (2016): *Aristotle on Political Community.*), tak i s aktuálnou sekundárnou literatúrou nachádzajúcou sa v odborných filozofických a filologických časopisoch. Niektoré interpretácie, ktoré sa zdajú byť originálnym autorovým prínosom, by habilitant našiel v súčasnej, najmä časopiseckej, sekundárnej literatúre.

Napriek uvedeným pripomienkam chcem zdôrazniť, že posudzovaným habilitačným spisom sa Jakub Jinek prezentoval ako zrelý autor, ktorý pri riešení nastolených problémov preukázal vysokú odbornú kompetenciu a hlboký prienik do skúmanej problematiky. Posudzovanú prácu môžem charakterizovať ako tematicky ucelenú, ktorej text je prehľadný, zrozumiteľný, hutný, komprimovaný, no zároveň obsahovo náročný. Práca je koncipovaná na rozsiahlom extenzívnom filozofickom základe pôvodných i primerane doplňujúcich interpretačných zdrojoch. Jakub Jinek tak zaplnil značnú medzeru, ktorá bola v českom filozofickom prostredí pri interpretácii Aristotelovej politickej filozofie prítomná, a tým vytvoril predpoklady pre rozvíjanie danej problematiky do budúcnosti.

Otázky do diskusie:

1. Môže byť otroctvo nebezpečné aj pre tých, ktorí z neho najviac profitujú – pre vládcov a občanov?
2. Ako je možné vysvetliť, že len ten, kto má mužnosť (*andreia*) neskôr nadobúda *dikaiosyné* a *epieikeia*?
3. Môžeme za jeden z cieľov VII. knihy považovať snahu redukovať napätie medzi teoretickým a politickým životom?

Posudzovaná habilitačná práca jednoznačne spĺňa požiadavky kladené na daný druh práce, preto ju odporúčam k obhajobe.

V Banskej Bystrici 24. 9. 2018

.....
podpis